

Szanowni Państwo, Dyrektorzy, Nauczyciele!

W nowym numerze naszego dodatku podejmujemy temat wolontariatu, nie tylko w kontekście miłych wspomnień o z naszej wspólnej konferencji *Wolontariat – przestrzeń czynienia dobra*, ale przede wszystkim w odniesieniu do nowego prawa oświatowego, umożliwiającego powoływanie Rad Wolontariatu w szkole. Istotny jest też wątek Rad Rodziców w szkole i ich kompetencji poruszany na I Regionalnej Konferencji RR. Spotkanie to, godne uwagi, w najbliższym czasie znajdzie

swoją kontynuację w związku z podejmowanymi przez Kuratora Oświaty działaniami informacyjnymi dedykowanymi do rodziców w sprawie reformy. Ten ostatni temat zdominuje jeden z najbliższych numerów pisma, który już zapowiadamy, licząc na zainteresowanie z Państwa strony. Miło mi też poinformować, że wszystkie wydania suplementu PKO można pobrać w formacie pliku pdf z naszej kuratorskiej strony. Życzę Państwu miłej lektury.

Małgorzata Rauch
Podkarpacki Kurator Oświaty

Wolontariat – przestrzeń czynienia dobra

W Centrum Wystawienniczo-Kongresowym Województwa Podkarpackiego w Jasionce odbyła się w dniu 6 grudnia 2016 r. ogólnopolska konferencja *Wolontariat – przestrzeń czynienia dobra* z udziałem Wiceminister Edukacji Narodowej Teresy Wargockiej.

Konferencja została zorganizowana przez Podkarpackiego Kuratora Oświaty przy współpracy z Marszałkiem Województwa Podkarpackiego oraz Fundacją Generator Inspiracji. Jej celem była prezentacja i popularyzacja idei wolontariatu w szkole i poza nią. Podczas konferencji zostały przedstawione przykłady dobrych praktyk w aspekcie prowadzenia i koordynacji działań wolontariatu w regionie podkarpackim oraz sposoby promowania postaw prospołecznych.

Wydarzenie zgromadziło Kuratorów Oświaty, 477 uczniów ze 110 podkarpackich szkół, ich nauczycieli - opiekunów, dyrektorów szkół oraz reprezentantów licznych stowarzyszeń i fundacji, propagujących ideę wolontariatu w różnych formach współpracy ze szkołami – razem ponad 700 osób angażujących się w działania związane z wolontariatem.

Podczas uroczystego otwarcia konferencji Sekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Teresa Wargocka podkreśliła, jak ważne w modelu wychowawczym szkoły jest kształtowanie postaw prospołecznych, w tym tych związanych z działalnością wolontariacką. Zaznaczyła: *Ilość organizacji pozarządowych i szkół zaangażowanych w wolontariat na Podkarpaciu pozwala stwierdzić, że region jest inkubatorem wolontariatu w Polsce*. Zainaugurowała również konkurs na „Wolontariusza Roku”, który został właśnie ogłoszony przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Podkarpacki Kurator Oświaty Małgorzata Rauch podkreśliła, że konferencja to niepowtarzalna okazja do oddania głosu młodym ludziom, którzy na różnych poziomach edukacji działają w przestrzeni wolontariatu.

Uczestnicy mieli okazję wziąć udział w wykładach: *Wolontariat - przestrzeń czynienia dobra, Szkolne Koła Caritas jako forma współczesnego, chrześcijańskiego wolontariatu, Wolontariat kompetencji. Jak dzielić się wiedzą i doświadczeniem?, Kurs na wolontariat*. W dalszej części programu konferencji dyrektorzy szkół, nauczyciele, uczniowie, przedstawiciele stowa-

rzyszeń oraz jednostek samorządu terytorialnego dyskutowali w panelach tematycznych: *Wolontariat - o sztuce dzielenia się, Aktywni z natury – inkubatory wolontariatu, Wolontariat jako kapitał społeczny, Wolontariusze – zwyczajni Niezwyčajni*.

Kulminacyjnym punktem konferencji była debata oksofordzka. Debatanci: uczniowie I i II LO w Rzeszowie dyskutowali nad tezą *Wolontariat nie jest bezinteresowny*.

Podczas konferencji została wyeksponowana *Mapa Dobrych Praktyk* w dziedzinie wolontariatu, która znajduje się na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Rzeszowie. Od początku roku szkolnego 2016/2017 opisało w niej swoją działalność 411 (stan liczbowy na dzień 27.01.2017 r.) szkół z Podkarpacia. Wśród zamieszczonych przez szkoły opisów wybrano 16 szkół i zaproszono do udziału w konferencji w roli partnera. To właśnie te szkoły oraz liczne stowarzyszenia i fundacje zaangażowane w pomoc innym zaprezentowały swój dorobek w dziedzinie wolontariatu na specjalnie zaaranżowanych przez siebie stoiskach wystawienniczych towarzyszących konferencji.

Szkoły

prezentujące swój dorobek w dziedzinie wolontariatu

Zespół Szkół nr 2 w Rzeszowie
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 4 w Krośnie
VI Liceum Ogólnokształcące w Rzeszowie
Liceum Ogólnokształcące w Ropczycach
Gimnazjum Sióstr Prezentek w Rzeszowie-
Gimnazjum w Wólce Pełkińskiej
Publiczne Gimnazjum nr 1 w Birczy
Zespół Szkół w Januszkowicach
Zespół Szkół Usługowych i Spożywczych w Jaśle
Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi nr 3 w Krośnie
Gimnazjum nr 1 w Tarnobrzegu
Szkoła Podstawowa nr 4 w Przemyślu
Liceum Ogólnokształcące w Strzyżowie
Szkoła Podstawowa w Kamieniu Prusinie
Zespół Szkół w Cieszacinie Wielkim
Gimnazjum nr 2 w Zespole Szkół Miejskich nr 3 w Jaśle

Stowarzyszenia/fundacje

prezentujące swój dorobek w dziedzinie wolontariatu

Fundacja Generator Inspiracji
Podkarpacka Wojewódzka Komenda OHP w Rzeszowie
Fundacja MAM MARZENIE
Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej
Fundacja Podkarpackie Hospicjum dla Dzieci
Związek Strzelecki Strzelec Józefa Piłsudskiego
Stowarzyszenie SIEMACHA
Rzeszowskie Stowarzyszenie Ochrony Zwierząt
Stowarzyszenie EKOSKOP
Fundacja Pomocy Młodzieży im. Jana Pawła II WZRASTANIE

Podsumowując konferencję Małgorzata Rauch Podkarpacki Kurator Oświaty zwróciła się do uczestników: *Dzięki Waszej obecności mogliśmy zamaniifestować, jak wielki potencjał dobra jest w Was, jak wielka jest jego siła, w jak wielu obszarach życia społecznego, obywatelskiego działacie. Życzliwe przyjęcie naszej konferencji skłania nas do podjęcia w następnym roku wszelkich wysiłków zmierzających do ponownego spotkania w szerszym gronie.*

Na zakończenie wizyty w Rzeszowie Pani Teresa Wargocka – Wiceminister Edukacji Narodowej wspólnie z Panią Małgorzatą Rauch – Podkarpackim Kuratorem Oświaty odwiedziły Podkarpackie Hospicjum dla Dzieci obdarowując podopiecznych prezentami z okazji mikołajek.

Podkarpacki Kurator Oświaty zaprasza

nauczycieli, którzy m.in. organizują wolontariacką
lub charytatywną działalność

oraz

szkoły, które m.in. podejmują działania
w ramach wolontariatu – młodzieży, dorosłych
do udziału w konkursach Kuratora Oświaty

Nauczyciel wychowujący do wartości

oraz

Złoty Prym.

Więcej szczegółów nt. konkursów znajduje się
na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Rzeszowie
w dziale *Dla nauczyciela i dyrektora.*

Wnioski należy składać do 15 czerwca każdego roku.

Celem konkursu *Wolontariusz Roku* jest szerzenie idei wolontariatu wśród młodych ludzi oraz popularyzacja pozytywnych postaw i działań młodzieży szkolnej.

Do udziału w konkursie zapraszamy uczniów, którzy w różnorodny sposób, dobrowolnie i bez wynagrodzenia angażują się w pracę na rzecz innych osób lub instytucji.

Termin nadsyłania zgłoszeń do Ministerstwa Edukacji narodowej: 30 kwietnia 2017 r.

Do konkursu mogą zostać zgłoszone zarówno indywidualne osoby jak i grupa wolontariuszy.

Szczegółowe informacje, formularz zgłoszenia i regulamin konkursu znajdują się na stronie internetowej MEN
<https://men.gov.pl/pl/zycie-szkoly/wolontariat>

**Ministerstwo
Edukacji Narodowej
zaprasza szkoły
do konkursu
*Wolontariusz Roku***

Organizacja wolontariatu w szkołach i placówkach według ustawy *Prawo oświatowe*

W ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. *Prawo oświatowe* (Dz.U.2017, poz. 59) wprowadzone zostały szczegółowe regulacje w zakresie działań szkoły lub placówki w obszarze wolontariatu.

Dotychczasowe przepisy nie regulowały szczegółowo działań szkoły lub placówki w obszarze wolontariatu. W ustawie *Prawo oświatowe* (Dz.U. z 2017 r. poz.59) podkreślono rolę wolontariatu szkolnego. W art.1 pkt 12 określono, iż system oświaty zapewnia kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych, w tym poprzez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym.

Wolontariat szkolny rozwija kompetencje społeczne i interpersonalne uczniów, w tym szacunek do drugiego człowieka, empatię, uwrażliwia na potrzeby osób potrzebujących oraz aktywizuje współpracę z organizacjami pozarządowymi. Zatem promowanie idei wolontariatu oraz angażowanie się w projekty wolontarystyczne dzieci i młodzieży szkolnej powinno odbywać się według określonych i przyjętych przez szkołę zasad.

W związku z powyższym wprowadzono, zgodnie z art. 98 ust. 1 pkt 21 ustawy *Prawo oświatowe*, obowiązek zawarcia w statucie szkoły regulacji dotyczących sposobu organizacji i realizacji działań w zakresie wolontariatu. Na dokonanie pożądaných zmian w statutach wyznaczone zostały terminy. Zgodnie z art. 322 ustawy *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe* (Dz.U. z 2017 r., poz.60):

- Dotychczasowe statuty przedszkoli, szkół podstawowych, szkół specjalnych przysposabiających do pracy i szkół policealnych zachowują moc do dnia wejścia w życie statutów wydanych na podstawie ustawy – *Prawo oświatowe*, nie dłużej jednak niż do dnia 30 listopada 2017 r.
- Dotychczasowe statuty dotychczasowych trzyletnich liceów

ogólnokształcących i dotychczasowych czteroletnich techników zachowują moc do dnia wejścia w życie statutów wydanych na podstawie ustawy – *Prawo oświatowe*, nie dłużej jednak niż do dnia 30 listopada 2019 r.

- Dotychczasowe statuty dotychczasowych zasadniczych szkół zawodowych zachowują moc do dnia wejścia w życie statutów branżowych szkół I stopnia wydanych na podstawie ustawy – *Prawo oświatowe*, nie dłużej jednak niż do dnia 30 listopada 2017 r.
- Dotychczasowe statuty dotychczasowych gimnazjów zachowują moc do czasu zakończenia kształcenia w tych szkołach.

Wprowadzony został nowy zapis: zgodnie z art. 85 ust. 6 i 7 ustawy *Prawo oświatowe* umożliwiono samorządowi uczniowskiemu, w porozumieniu z dyrektorem szkoły lub placówki, podejmowanie działań z zakresu wolontariatu. Dla sprawnej koordynacji tych zadań samorząd uczniowski może ze swojego składu wyłonić **radę wolontariatu**.

Rada wolontariatu może pełnić funkcję społecznego organu szkoły, który wybiera, opiniuje oferty działań, diagnozuje potrzeby społeczne w środowisku szkolnym lub otoczeniu szkoły, decyduje o konkretnych działaniach do realizacji. W przestrzeni wychowawczej związanej ze szkołą funkcjonuje wiele podmiotów, organizacji pozarządowych, które prezentują oferty projektów wolontarystycznych. Umożliwienie uczniom odpowiedzialności będzie sprzyjać promowaniu idei wolontariatu oraz angażowaniu dzieci i młodzieży szkolnej w projekty z tego zakresu.

Dzięki takim rozwiązaniom wolontariat szkolny będzie bardziej dostosowany do różnych rodzajów i form aktywności młodych ludzi. Wprowadzane zmiany umożliwiają uczniom i szkołom, na zasadzie dobrowolności, udział w szerokiej ofercie projektów odpowiadającej ich wartościom, postawom i potrzebom.

Kompetencje i uprawnienia rad rodziców

Aby sprawnie działać i funkcjonować w szkole ustawodawca zagwarantował radom rodziców, czyli przedstawicielom wszystkich rodziców, możliwość działania na rzecz szkoły. Zapis ustawy o systemie oświaty mówi o obligatoryjnym tworzeniu rad rodziców w szkołach.

Radom rodziców przysługuje szereg kompetencji i istotne jest, aby zarówno nauczyciele jak i rodzice je znali. Jedną z nich jest możliwość wpływania na proces wychowawczy w szkole. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. gwarantuje rodzicom prawo do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniem. Wychowanie to powinno uwzględniać stopień dojrzałości dziecka, a także wolność jego sumienia i wyznania oraz jego przekonania.

Najsukuteczniejszym narzędziem, które pozwala radom rodzicom realnie oddziaływać na wychowanie dzieci w szkole jest program wychowawczy i program profilaktyki szkoły. Zapis ustawowy mówi, iż programy te w porozumieniu z radą pedagogiczną uchwała właśnie rada rodziców. Aby dobrze przygotować oba dokumenty warto, aby dyrektor szkoły wraz z prezydium rady rodziców powołali zespół, który go opracuje. Konstruowanie programu stanowi wstęp do spójnych oddziaływań wychowawczych, które będą realizowane w placówkach edukacyjnych. Założenia programu wychowawczego muszą być ogólnodostępne i znane wszystkim jego uczestnikom. Bazą wyjściową jest określenie wartości ważnych dla danej społeczności szkolnej. Kluczowym wyzwaniem jest zdiagnozowanie problemów występujących w placówce i wybór priorytetów w podejmowanych działaniach naprawczych. Ich liczba nie może być zbyt duża, aby przekaz był jasny i czytelny. Aby znaleźć właściwe rozwiązanie należy przeanalizować przyczyny tych problemów, ustalić cele szczegółowe, sformułować zadania, ustalić plan działania i przypisać osoby za nie odpowiedzialne. Plan wychowawczy i plan profilaktyki realizowane są przez cały rok. W procesie tym bierze udział cała społeczność szkolna, a więc zarówno uczniowie, rodzice, nauczyciele oraz pracownicy niepedagogiczni. Weryfikacja skuteczności podjętych działań powinna zakończyć się ewaluacją, która pozwoli na modyfikację działań przy tworzeniu programów na kolejny rok szkolny.

Bardzo ważną kompetencją, która przysługuje radom rodziców jest prawo do wyrażania zgody na działalność w szkole stowarzyszeń i innych organizacji. Aby na terenie placówki mogli rozpocząć działalność choćby harcerze potrzebna jest pozytywna opinia rodziców.

Warto pamiętać, że rada rodziców ma prawo do: opinii dorobku zawodowego nauczycieli ubiegających się o wyższy stopień awansu zawodowego, wnioskowania do

dyrektora szkoły o ocenę pracy nauczyciela, opiniowania projektu planu finansowego składanego przez dyrektora szkoły czy też brania udziału w komisji konkursowej wybierającej kandydata na stanowisko dyrektora szkoły. W tym ostatnim zakresie udział rady rodziców został zwiększony i od stycznia br. w komisji konkursowej zasiada jej dwóch przedstawicieli, wybieranych wg regulaminu w wyborach tajnych.

Bardzo istotnym zagadnieniem jest to, iż wybory do rad klasowych mają mieć charakter tajny. Mimo, iż wielu wychowawców zgłasza, że brakuje chętnych do zaangażowania się w działalność rady rodziców, to często jest to spowodowane niewłaściwym poprowadzeniem wywiadówki. Jednym z rozwiązań jest, aby wychowawca po przedstawieniu się poprosił wszystkich rodziców, aby powiedzieli kilka zdań o sobie, o tym czy posiadają jakieś doświadczenie w działalności społecznej i czy znalazłoby trochę czasu na pomoc w akcjach organizowanych w szkole dla dzieci. Jeśli taki sposób nie zadziała to sprawdzoną metodą jest opuszczenie sali na tę część zebrania i zwrócenie się z prośbą do rodziców, aby po zakończeniu wyborów zaprosili wychowawcę na dalszą część wywiadówki. Po dokonanych wyborach każda rada klasowa deleguje po jednym przedstawicielu do rady rodziców, która wybiera spośród siebie prezydium i komisję rewizyjną. Kluczem do dobrej współpracy pomiędzy gronem pedagogicznym, dyrekcją szkoły a radą rodziców jest właściwa komunikacja i zbudowanie właściwych relacji na szczeroci oraz zaufaniu.

Kompetencje rady rodziców są więc bardzo szerokie i zachęcam do tego, aby zapoznać się z nimi choćby poprzez portal www.radyrodzicow.pl. Pozwolę sobie zakończyć artykuł zacytowaniem art. 54 ustawy o systemie oświaty, który mówi iż: *rada rodziców może występować do dyrektora i innych organów szkoły lub placówki, organu prowadzącego szkołę lub placówkę oraz organu sprawującego nadzór pedagogiczny z wnioskami i opiniami we wszystkich sprawach szkoły lub placówki*. Dlatego zachęcam do aktywnej współpracy z radami rodziców, bo to współdziałanie pozwoli tworzyć szkołę na miarę wyzwań XXI wieku.

O roli rodziców w szkole debatowali w dniu 15 grudnia 2016 r. w Rzeszowie przedstawiciele rad rodziców z całego województwa. Dzięki zaangażowaniu Wojewody Podkarpackiego, Podkarpackiego Kuratorium Oświaty oraz Fundacji „Rodzice Szkole” w auli Wyższej Szkoły Prawa i Administracji odbyła się *Podkarpacka Regionalna Konferencja Rad Rodziców*. Organizowanie takich konferencji na Podkarpaciu będzie kontynuowane, bowiem istnieje nadal potrzeba dyskusowania o roli rad rodziców i prezentowania wzorów dobrej współpracy z dyrektorami szkół i nauczycielami.

Opracował: Krzysztof Zuba
Rzecznik prasowy Fundacji Rodzice Szkole